

**PRYZNANIE SIĘ DO POPEŁNIENIA CZYNU
ZABRONIONEGO PRZEZ OSKARŻONEGO
A INSTYTUCJA DOBROWOLNEGO PODDANIA SIĘ
ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ NA GRUNCIE
ART. 387 KODEKSU POSTĘPOWANIA KARNEGO**

**ADMISSION OF COMMITTING CRIMINAL OFFENCE
BY THE DEFENDANT AND THE ISSUE OF VOLUNTARY
SUBMISSION TO PENALTY UNDER ARTICLE 387
OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE**

Dr Radosław Kostrubiec

Akademia Zamojska, Polska

e-mail: radoslaw.kostrubiec@akademiazamojska.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0003-4560-7319>

Abstrakt

W artykule omówiono problematykę korzystania z dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej przez oskarżonego. W ramach dokonanej analizy podjęto próbę rozwiązania problemu konieczności bezpośredniego przyznania się do winy oskarżonego przy zastosowaniu instytucji określonej w art. 387 *Kodeksu postępowania karnego*. Zauważono, że w prowadzonym dotychczas dyskursie prawniczym pojawiały się poglądy wysuwające błędne wnioski w zakresie tez prezentowanych przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy, które były powielane w ramach dalszego orzecznictwa i publikacji. Autor stara się wykazać, że brak jest przesłanki warunkującej skorzystanie przez oskarżonego z tego trybu konsensualnego od wyartykułowania przez niego „przyznania się do winy”, bowiem już samo złożenie przedmiotowego wniosku stanowi o dorozumianym oświadczeniu o popełnieniu przypisywanego mu czynu zabronionego.

Słowa kluczowe: tryb konsensualny w prawie karnym, wyrok karny, dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej, przyznanie się do winy oskarżonego

Abstract

The article discusses the problematic aspect of voluntary submission to criminal liability by the accused. In the course of the analysis, an attempt was made to solve the issue regarding the necessity of directly admitting guilt by the accused while applying the institution specified in Article 387 of the Criminal Code. It was noticed that in the legal discourse conducted so far, there have been views that have drawn incorrect conclusions regarding the theses presented by common courts and the Supreme Court, which were replicated in further case-law and publications. The author tries to demonstrate that there is no prerequisite for the accused to use this consensual procedure upon articulating their “admission of guilt,” as the mere submission of the relevant application implies a statement of committing the alleged prohibited act by the accused.

Keywords: consensual ruling procedure in criminal law, penal sentence, submission to criminal liability, admission of guilt

Wprowadzenie

Instytucja dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej, zwana także dobrowolnym poddaniem się wyrokowi skazującemu, jest jednym z elementów konsensualnego zakończenia postępowania karnego wobec oskarżonego wymienionym w art. 387 *Kodeksu postępowania karnego*¹ [Ważny 2023, 1095-145]. Możliwość dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej, bez przeprowadzania postępowania dowodowego jest dopuszczalne przy spełnieniu przesłanek wymienionych w całości brzmienia art. 387. Sama literalna wykładnia powołanej normy prawnej w ocenie autora budzi wątpliwości m.in. w zakresie odpowiedzi na pytanie czy oskarżony, który chce skorzystać z opisywanej instytucji musi przyznać się do zarzucanego mu czynu, a w konsekwencji czy tego rodzaju instytucja może być stosowana wobec sprawców, którzy w toku postępowania przygotowawczego, a następnie sądowego nie przyznawali się do winy.

Konsensualne zakończenie postępowania karnego na stałe wpisało się do krajobrazu procedury karnej, co doprowadziło do powstania poglądu, zgodnie z którym stanowi ono nieodłączny element umożliwiający w ogólności funkcjonowanie procesu karnego [Zduński 2018, 143-66]. Zdaniem

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego*, Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 [dalej: k.p.k.].

doktryny tego rodzaju instytucja doprowadziła do zmniejszenia wyroków warunkowo umarzających postępowanie karne [Dudka 2016, 19], jednocześnie stając się odrębnym modelem prowadzenia postępowania [Szumińska 2015, 16-32]. Zważywszy także na przyznanie w ramach niej uprawnień dla samego pokrzywdzonego, posiada ona funkcję kompensacyjną, na którą ma on wpływ jako strona procesu [Wiliński 2020, 15-20]. Jednocześnie ustawodawca umożliwia pokrzywdzonemu wniesienie sprzeciwu od zaproponowanej przez oskarżonego kary, jej wymiaru oraz innych rozstrzygnięć zawartych w orzeczeniu [Kulesza i Starzyński 2016, 37-50; Karlik 2017, 49-63]. Nowelizacja k.p.k., która weszła w życie 1 października 2023 r. wprowadziła warunek *sine qua non* przy rozpoznawaniu opisywanego wniosku nakazujący odebranie zgody od prokuratury na jego uwzględnienie.

Odnajduje się także głosy krytyczne wskazujące, że omawiane rozwiązanie stanowi podstawę do negatywnej praktyki w zakresie struktury orzeczonych kar [Grześkowiak 2015, 34-62]. Należy zgodzić się, że w istocie dobrowolne poddanie się wyrokowi skazującemu ma wiele zalet, przede wszystkim związanych z szybkością postępowania karnego, które poprzez chociażby zawężenie podstaw apelacyjnych dynamizuje nie tylko postępowanie przed sądem pierwszej instancji, ale także w konsekwencji umożliwia szybszą reakcję karnoprawną w zakresie wykonania orzeczonej w przedmiotowy sposób kary i środków karnych. Pogląd o istnieniu wspomnianej „negatywnej praktyki” w ocenie autora jest subiektywny, gdyż ustawodawca w ramach instytucji wyrażonej w art. 387 § 2 k.p.k. zawarł mechanizm kontrolny, zgodnie z którym samo orzeczenie winno być zgodne z wolą wszystkich stron uczestniczących w danym postępowaniu karnym. Kolejno to sąd może uzależnić akceptację wniosku składanego przez oskarżonego od proponowanej przez siebie zmiany, przy czym również tego rodzaju propozycja musi zostać zaaprobowana przez samego oskarżonego [Tylman 2022, 935-1047], a także – jak wcześniej wspomniano – pozostałe strony postępowania.

1. Stosowanie instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej

Samo stosowanie instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej jest ograniczone do sprawców, którym zarzuca się popełnienie czynu zagrożonego karą, której wymiar nie przekracza piętnastu lat pozbawienia wolności [Kruszyński 2013, 113-18], zaś wniosek w tym przedmiocie oskarżony może wnieść do czasu zakończenia przesłuchania wszystkich oskarżonych na rozprawie głównej. Istnieją spory, czy sam wniosek winien być złożony w ramach postępowania przed sądem I instancji, czy też istnieje taka możliwość również na etapie postępowania przygotowawczego [Paprzycki 2015, 356-69], bowiem sama treść omawianego przepisu nie określa początkowego momentu, który mógłby warunkować otwarcie terminu do jego wniesienia [Stefański 2017, 581]. Przyjęcie rozwiązania umożliwiającego skorzystanie z tejże instytucji do czasu przesłuchania wszystkich oskarżonych na rozprawie głównej może pełnić funkcję dynamizującą i motywacyjną dla samego oskarżonego, który w istocie może wziąć pod uwagę wymiar kary, który został zaaprobowany przez skład orzekający wobec współsprawców. Wybór rodzaju kary i jej wymiar może bowiem okazać się dla samego sprawcy rozwiązaniem atrakcyjnym, w szczególności, że niniejszą instytucję należałoby z perspektywy oskarżonego oceniać z wyłączeniem okoliczności dotyczącej samej winy. Jednocześnie sam sąd nie może w ramach orzekania w trybie art. 387 k.p.k. doprowadzać do naruszenia zasady prawdy materialnej [Jodłowski 2015, 106-27], a w konsekwencji skazać oskarżonego, wobec którego istnieją wątpliwości co do samego sprawstwa. Samo zaś przyśpieszenie omawianego postępowania karnego nie odbywa się z naruszeniem gwarancji procesowych jego uczestników [Jasiński 2014, 5-33].

2. Postawa oskarżonego a możliwość zastosowania art. 387 k.p.k.

Żadna norma odnosząca się wprost do wniosku o wydanie wyroku skazującego i wymierzenia skazanemu określonej kary czy też środka karnego bez przeprowadzania postępowania dowodowego wprost nie wskazuje, aby obligatoryjne było wyartykułowanie przez skazanego przyznanie się do winy w toku czynności jego przesłuchania. Jednakże w praktyce tego

rodzaju warunek bywa podnoszony przez składy orzekające, wobec czego należy rozważyć, czy w istocie istnieją podstawy do przyjęcia takiego stanowiska.

Rozważania niniejsze należałoby rozpocząć od samej istoty postępowania karnego, która została określona w art. 2 k.p.k. nakazującym prowadzenie postępowania, aby sprawca został pociągnięty do odpowiedzialności karnej, zaś osoba niewinna tej odpowiedzialności nie ponosiła. Już samo zakreszenie przez ustawodawcę swoistego założenia systemu prawa karnego nakłada na sąd obowiązek każdorazowego uwzględniania powyższej zasady, także w świetle stosowania instytucji art. 387 § 1 k.p.k., wobec której wspomniana zasada nie doznaje wyłączenia.

Oczywiście tego rodzaju rozważania były dokonywane w doktrynie prawa karnego, jednakże do dnia dzisiejszego nie doszło do przyjęcia jednolitego stanowiska w tym przedmiocie. Co znamienne szereg publikacji z zakresu polskiego systemu prawa karnego poprzez powielenie tezy opisanej w wyroku sądu apelacyjnego² doprowadziło w nauce prawa karnego do wytworzenia dyskursu prawnego, w którym powołane orzeczenie stanowiło argument przyjętej polemiki za uznaniem dopuszczalności wydania wyroku skazującego przy zastosowaniu trybu określonego w art. 387 § 1 k.p.k., w sytuacji, w której przedmiotowy wyrok co do zasady negował tego rodzaju możliwość [Błoński i Zbrojewska 2021, 554-57; Ponikowski i Zagrodnik 2023, 1123-141; Rogoziński 2016]. Powyższe wynikało z wyjęcia powołanej tezy z kontekstu całości uzasadnienia orzeczenia, bowiem jak wspomniano sama jego treść opowiada się za niezbędnością przyznania się do winy samego oskarżonego, która następnie determinuje dopiero możliwość uwzględnienia tegoż wniosku.

W powołanym orzeczeniu dokonano wykładni instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wskazano, że zakwestionowanie przez oskarżonego samej podstawy zastosowania omawianej instytucji, a mianowicie sprawstwa rodzi obowiązek rozpoznawania sprawy na zasadach ogólnych z uwagi na uznanie, że owo nieprzyznanie stanowi ujawnienie się wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu, które muszą zostać wyjaśnione

² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 września 2013 r., II AKa 273/13, Lex nr 1392057.

poprzez przeprowadzenie postępowania dowodowego na rozprawie. Jak wspomniano wcześniej można doszukać się odmiennej analizy tez zawartych w uzasadnieniu powyższego orzeczenia w literaturze przedmiotu [Błoński i Zbrojewska 2021, 554-57], bowiem chociażby: K. Wytrykowski wskazuje powołane orzeczenie jako ukazujące pogląd potwierdzający możliwość wydania wyroku w trybie art. 387 § 1 k.p.k. w przypadku braku przyznania się do winy przez oskarżonego, jednakże w ramach swoich rozważań dokonuje on prawidłowych wniosków w zakresie faktycznych podstaw systemowych, które prowadzą do odmiennych twierdzeń, wskazujących na to, że „sąd ma obowiązek przeanalizować materiał dowodowy i ocenić, czy potwierdza on sprawstwo i winę oskarżonego” [Wytrykowski 2020, 1773-875]. Nie można nie zgodzić się z powołanym autorem, bowiem sam ustawodawca posługuje się pojęciem braku wątpliwości w zakresie okoliczności popełnienia przestępstwa.

3. Brak przeprowadzenia postępowania dowodowego, a ustalenie okoliczności popełnienia czynu

Sama instytucja ukazuje w swej treści „brak przeprowadzenia postępowania dowodowego”, choć wyrażenie zgody przez sąd na zastosowanie instytucji z art. 387 k.p.k. powoduje, że w ramach tego rozwiązania dochodzi do co najmniej *quasi* oceny dowodów, gdyż na podstawie art. 387 § 5 k.p.k. sąd może uznać za ujawnione dowody wymienione w akcie oskarżenia lub dokumenty przedłożone przez stronę. Sąd w opisywanej instytucji nie przeprowadza dowodów (poza odebraniem wyjaśnień od oskarżonego) [Wałach 2011, 145-60], bazuje jednak na dokonaniu oceny dowodów w ograniczonym zakresie celem ustalenia, czy w danej sytuacji istnieje możliwość zastosowania instytucji poddania się odpowiedzialności karnej. Czynność przeprowadzenia dowodów należy jednak oddzielić od zgromadzonego materiału dowodowego przez oskarżyciela, który jako taki winien podlegać ocenie, pomimo braku zachowania zasady bezpośredniości w tymże przypadku. Istotne jest także to, że dochodzi w sytuacji wyrokowania w trybie konsensualnym do pośredniego włączania dowodów w postawę dowodową orzeczenia [Koper 2017, 162-78].

Zwrócić należy także uwagę na art. 387 § 2 k.p.k. wskazujący na możliwość uwzględnienia wniosku oskarżonego jedynie wówczas,

kiedy okoliczności popełnienia przestępstwa i winy nie budzą wątpliwości, co oznacza, że sąd w ramach tej instytucji dokonuje oceny czy brak przeprowadzenia postępowania dowodowego umożliwia w danej sytuacji wydanie wyroku skazującego. Co znamienne w tym zakresie należy także odnieść się do samej teorii winy, która również w przypadku ustalenia okoliczności opisanych w art. 31 § 1 *Kodeksu karnego*³ uniemożliwia wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego [Stefański 2017, 581]. Wskazuje się również na niezbędność przyznania się przez oskarżonego nie tylko do popełnienia czynu, ale również winy samego oskarżonego⁴. W przypadku zaistnienia tychże wątpliwości sąd winien rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych⁵. Oczywistym jest bowiem, że objęcie aktem oskarżenia czynu nieumyślnego, który w świetle znamion opisanych w ustawie karnej może zostać popełniony jedynie umyślnie winno skutkować odmową uwzględnienia wniosku oskarżonego i rozpoznaniem sprawy na zasadach ogólnych.

4. Badanie materialnoprawnych podstaw skazania oskarżonego

Sama kwestia okoliczności popełnienia czynu i winy oskarżonego nie są jedynymi elementami niezbędnymi w procesie zmierzającym do oceny zasadności wniosku złożonego w trybie art. 387 k.p.k. Słusznie zauważa Sąd Najwyższy, że: „wniosek o dobrowolne poddanie się karze może zostać uwzględniony przez sąd nie tylko wtedy, gdy jest on poprawny pod względem procesowym, ale również niezbędne jest przeprowadzenie kontroli z punktu widzenia prawa materialnego, a więc czy zaproponowana kwalifikacja prawna czynu jest prawidłowa przy przyjęciu określonych ustaleń faktycznych oraz czy kara, jej rodzaj i wymiar są zgodne z przepisami prawa materialnego. W razie powstania jakichkolwiek wątpliwości we wskazanym zakresie, sąd zobowiązany jest przede wszystkim do ich wyjaśnienia i wskazania potrzeby zmiany takiego wniosku⁶. Co znamienne, także z uwagi na pozycję prokuratura w postępowaniu karnym w przypadku dostrzeżenia przez niego opisywanych wątpliwości winien on także takiemu wnioskowi

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*, Dz. U. z 2022 r., poz. 1138.

⁴ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 1985 r., V KRN 116/85, OSNPG 1985, Nr 11, poz. 142.

⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2014 r., IV KK 255/13, Lex nr 1428992.

⁶ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., II KK 595/22, Legalis nr 2949845.

oponować. Szczególnie omawiany problem może jawić się w przypadku przyjęcia kwalifikacji prawnej w zakresie instytucji recydywy czy wypadku mniejszej wagi, co w konsekwencji rzutuje na prawidłowość zastosowanego wymiaru kary wobec oskarżonego. W zakresie ewentualnych wątpliwości we wspomnianym zakresie w ocenie Autora istnieje także możliwość przerwania rozprawy, celem ewentualnego ustalenia zasadności prawnokarnej oceny zarzucanego oskarżonemu czynu, który może okazać się np. na skutek uprzedniej karalności niezasadny⁷. Odnajduje się także pogląd, że zaistnienie „jakiegokolwiek wątpliwości” winno skutkować nieuwzględnieniem wniosku oskarżonego⁸, w tym dotyczących właściwej oceny prawnej czynu, zaś wątpliwość co do rodzaju i stopnia zawinienia, skutku czy rozmiaru wyrządzonej szkody także determinuje konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego⁹.

5. Przyznanie się oskarżonego do popełnienia zarzucanego mu czynu

Z perspektywy rozważania kolejnych argumentów dotyczących kwestii konieczności przyznania się do winy przez samego oskarżonego nie sposób nie zauważyć, że ustawodawca nie bez powodu umieścił w kolejnym przepisie, tj. w art. 388 k.p.k., dopuszczenie możliwości za zgodą obecnych stron przeprowadzenia postępowania dowodowego jedynie częściowo, jeżeli wyjaśnienia oskarżonego przyznającego się do winy nie budzą wątpliwości. Pomimo że powołana regulacja dotyczy innej instytucji, nasuwa się pytanie, dlaczego zatem zdecydowano się na wyartykułowanie okoliczności „przyznania się do winy”, a w ramach rozwiązania z art. 387 k.p.k. tego nie dokonano. Innymi słowy, dlaczego ustawodawca w ramach instytucji uregulowanej uprzednio nie zdecydował się na zawarcie również i tego elementu „przyznania się do winy oskarżonego”, skoro w ramach możliwości ograniczenia postępowania dowodowego zaistnienie tej okoliczności jest wyraźnie wskazane. Powyższe może stanowić swoisty punkt odniesienia do przyjęcia tezy o braku konieczności przyznania się do winy przez

⁷ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2021 r., II KK 370/21, Legalis nr 2671511.

⁸ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2008 r., II KK 198/08, Legalis nr 123487.

⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2007 r., IV KK 333/07, Legalis nr 162876.

samego oskarżonego w ramach dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej bez przeprowadzania postępowania dowodowego.

Następnie należy zwrócić uwagę na kwestię uprawnień samego podejrzanego, a następnie oskarżonego w postępowaniu karnym. Prawo do odmowy składania wyjaśnień czy odpowiedzi na poszczególne pytania stanowi fundament prawa do obrony [Jamróz 2009, 263-78]. Wysoce dyskusyjne jest także wskazanie, jakoby konsekwentna odmowa składania wyjaśnień przez podejrzanego, a następnie złożenie przez tę osobę występującą już w charakterze oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej samo w sobie uniemożliwiało skorzystanie z instytucji art. 387 k.p.k. [Zagrodnik 2023, 1095-145]. Z powyższym poglądem nie można się zgodzić, gdyż sama odmowa składania wyjaśnień przez podejrzanego, a następnie oskarżonego jest niczym innym jak realizacją gwarancji procesowych¹⁰. Gdyby przyjąć odmienną tezę doszłoby do sytuacji, w której omawiana instytucja nie mogłaby mieć zastosowania w znacznej części postępowań karnych. Ponadto w art. 387 § 2 k.p.k. sam ustawodawca wskazując na „brak budzenia wątpliwości” nakłada na sąd obowiązek dokonania oceny zgromadzonego przez oskarżyciela materiału dowodowego, a także z uwagi na możliwość składania przez oskarżonych wyjaśnień na rozprawie głównej, także i w tym zakresie może oceniać treść ich wyjaśnień – celem podjęcia decyzji o dopuszczalności skorzystania z omawianej instytucji [Zbrojewska 2002, 269].

Nie tracąc z pola widzenia dotychczasowych argumentów należy zwrócić uwagę na ten, który w piśmiennictwie nie występuje, a zdaniem autora jest najważniejszy z perspektywy prowadzonego dyskursu prawnego. Sam oskarżony bowiem wyrażając chęć skorzystania z instytucji art. 387 k.p.k. w sposób dorozumiany przyznaje się do czynu, który jest mu zarzucany. Treść orzeczenia zapadłego w trybie dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej co do zasady w zakresie zawartych w nim elementów wyroku nie różni się od tego, który zapadłby po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. W ramach wyroku nie wskazuje się na podstawę prawną do jego wydania powołując się w jego komparycji na art. 387 § 1 k.p.k., z uwagi na to, że omawiana instytucja nie stanowi odmiennej regulacji wpływającej na materialnoprawną podstawę orzeczenia, która jako

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2005 r., WA 4/05, Legalis nr 69432.

taka pełni przecież funkcję proceduralną. Kluczowym bowiem elementem w treści orzeczenia jest samo uznanie oskarżonego za winnego zarzucanego mu czynu, ono jest warunkiem do nałożenia dalej idących reakcji karnoprawnych w wyroku.

Początkowe lub zmieniające się w toku postępowania karnego stwierdzenie podejrzanego (a następnie oskarżonego), który nie przyznaje się do zarzucanego mu czynu, po czym składa wniosek o skorzystanie z trybu konsensualnego zakończenia postępowania powinno być uznane za odpowiednik konwalidacji czynności prawnej, który w ramach omawianego procesu stanowi ostateczne przyznanie się do sprawstwa przez oskarżonego, a także może stanowić o samej jego winie, która ostatecznie jest rozstrzygana przez sąd orzekający w danej sprawie. Przedsiębrane przez sprawcę czynu czynności związane z brakiem przyznawania się do dokonania czynu zabronionego stanowią bowiem emanację prawa do obrony i jako takie nie powinny nieść za sobą negatywnych dla niego skutków. W danej sytuacji rozstrzygnięcie o przyjęciu winy oskarżonego znajduje swój wyraz w ewentualnej akceptacji jego wniosku i każdorazowo spoczywa na składzie orzekającym.

Złożenie wniosku w ramach art. 387 § 1 k.p.k. stanowi wyraz woli samego oskarżonego, która wynika wyłącznie z jego inicjatywy. Okoliczność, na którą powołuje się przedmiotowa instytucja w postaci „osiągnięcia celów postępowania” dotyczy jedynie kwestii opisanych we wspomnianym już art. 2 k.p.k., związanym m.in. z obowiązkiem baczenia, czy zostaną osiągnięte zadania postępowania karnego. Skoro zaś sam oskarżony decyduje się na poddanie odpowiedzialności karnej, w tym nałożenie na niego w konkretnych sytuacjach środków karnych czy probacyjnych oraz świadczeń na rzecz pokrzywdzonego sama formalna okoliczność „przyznania się do winy” wprost wypowiedziana przez oskarżonego może nabierać znaczenia drugorzędowego w szczególności, gdy wobec określonej reakcji karnoprawnej nie sprzeciwia się oskarżyciel publiczny.

W ocenie autora przyznanie się oskarżonego do popełnienia czynu nie stanowi formalnoprawnej przesłanki do odmowy uwzględnienia wniosku, właśnie z uwagi na owo dorozumiane przyznanie co do tej okoliczności. Powyższą tezę umacnia także regulacja nakazująca pouczenie oskarżonego o treści art. 447 § 5 k.p.k. zakazującego przyjęcia za podstawę apelacji

od wyroku wydanego na skutek wniosku złożonego w trybie art. 387 k.p.k. zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych.

Podsumowanie

Skazanie bez przeprowadzenia postępowania dowodowego wpisuje się obecnie na stałe w polski proces karny. Kwestia odpowiedzialności karnej oskarżonego jest często utożsamiana ze złagodzeniem kary w zamian za szybkie zakończenie postępowania karnego. Tego rodzaju rozumowanie jest jedynie subiektywne, gdyż ustawodawca w ramach tego trybu konsensualnego nie przewidział rozwiązań zmniejszających wymiar kary, jak ma to miejsce np. w przypadku nadzwyczajnego złagodzenia kary, a dodatkowo wyposażył wszystkie strony postępowania w uprawnienia, które umożliwiają im bezpośredni wpływ na możliwość skorzystania przez oskarżonego z tej instytucji, a także na kształt orzeczenia, które miałyby zostać wydane na skutek złożenia takiego wniosku. Nie można także pominąć istotnej roli sądu, który nie tylko ma za zadanie skontrolować formalnie poprawność złożonego wniosku, ale także ma obowiązek zbadania dopuszczalności jego zastosowania w konkretnym przypadku. Zadania składu orzekającego nie tylko ograniczają się do kontroli wniosku, ale wprost nakazują dokonanie analizy czy okoliczności popełnienia przestępstwa i wina sprawcy nie budzą wątpliwości, a także czy cele postępowania zostaną osiągnięte pomimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości. Prezentowana problematyka może także stać się obiektem dalszych badań w zakresie poszczególnych konfiguracji treści wyjaśnień składanych przez podejrzanego i jego wpływu na możliwość skorzystania z omawianej instytucji. Sam spór doktrynalny o ustalenie czy rozwiązanie z art. 387 k.p.k. wymaga wyartykułowania przyznania się do winy przez oskarżonego należy rozwiązać poprzez oczywisty wręcz wniosek o dorozumianym potwierdzeniu swojego sprawstwa, które wiąże się bezpośrednio ze złożeniem przez samego oskarżonego takiego wniosku. Ustawa bowiem jedynie nakazuje pouczenie oskarżonego o przysługującym mu uprawnieniu, nie dając żadnych możliwości w zakresie niezbędności skorzystania z tej instytucji.

PIŚMIENNICTWO

- Błoński, Michał, i Monika Zbrojewska. 2021. *Dowody i postępowanie dowodowe w procesie karnym. Komentarz praktyczny z orzecznictwem. Wzory pism procesowych*, wyd. 2. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Dudka, Katarzyna. 2016. *Praktyka stosowania niezolacyjnych środków zapobiegawczych w polskim procesie karnym*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Grześkowiak, Alicja. 2015. „Model ustawowej polityki karnej na tle projektów zmian kodeksu karnego.” W *Reforma prawa karnego materialnego i procesowego z 2015 roku*, red. Dariusz Kala, i Igor Zgoliński, 34-61. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Jamróż, Lech. 2009. „Konstytucyjne prawo do obrony przed sądem w RP.” W *Konstytucyjno-ustawowa regulacja stosunków społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Białorusi*, red. Jarosław Matwiejuk, 263-78. Białystok: Temida 2.
- Jasiński, Wojciech. 2014. „Porozumienia procesowe w znowelizowanym kodeksie postępowania karnego.” *Prokuratura i Prawo* nr 10:5-33.
- Jodłowski, Jan. 2015. *Zasada prawdy materialnej w postępowaniu karnym*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Karlik, Piotr. 2017. *Postępowanie konsensualne i szczególne w procesie karnym. Praktyczny przewodnik ze wzorami pism*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Koper, Radosław. 2017. „Brak wątpliwości dotyczących okoliczności przestępstwa i winy jako warunek stosowania regulacji konsensualnych w procesie karnym.” W *Verba volant, scripta manent. Proces karny, prawo karne skarbowe i prawo wykroczeń po zmianach z lat 2015-2016. Księga pamiątkowa poświęcona Profesor Monice Zbrojewskiej*, red. Tadeusz Grzegorzczyk, i Radosław Olszewski, 162-77. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Kruszyński, Piotr. 2013. „Zasada sprawiedliwości w prawie karnym.” W *Professor Marian Cieślak – osoba, dzieło, kontynuacje*, red. Wojciech Cieślak, i Sławomir Steinborn, 113-18. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Kulesza, Cezary, i Piotr Starzyński. 2016. „Ocena stopnia zagrożenia życia lub zdrowia.” W *Nowe środki ochrony i pomocy dla ofiar*, red. Lidia Mazowiecka, 37-51. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Paprzycki, Lech K. 2015. „Rzetelność trybów konsensualnych po nowelizacji 2013-2015.” W *Wokół gwarancji współczesnego procesu karnego. Księga jubileuszowa profesora Piotra Kruszyńskiego*, red. Beata T. Bieńkowska, Hanna Gajewska-Kraczkowska, i Maria Rogacka-Rzewnicka, 356-59. Warszawa: Wolters Kluwer.

- Ponikowski, Ryszard, i Jarosław Zagrodnik. 2023. „Komentarz do art. 387.” W *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Jerzy Skorupka, 1123-141. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Rogoziński, Piotr. 2016. „Komentarz do art. 387.” W *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów*, red. Sławomir Steinborn. Warszawa: Wolters Kluwer. Lex el.
- Stefański, Ryszard A. 2017. *Metodyka pracy prokuratora w sprawach karnych*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Szumińska, Natalia. 2015. „Między konsensualizmem a kontradyktoryjnością.” W *Model dualistyczny czy dwa modele? Kontradyktoryjność a konsensualizm w procesie karnym*, red. Andrzej Świątłowski, 16-32. Kraków: Krakowski Instytut Prawa Karnego.
- Tylman, Janusz. 2022. „Postępowanie przed sądem pierwszej instancji.” W *Polskie postępowanie karne*, red. Tadeusz Grzegorzczuk, i Janusz Tylman, 935-1047. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Wałach, Janusz. 2011. „Wyjaśnienia oskarżonego przed sądem I instancji.” *Prokuratura i Prawo* nr 12:145-60.
- Ważny, Andrzej. 2023. „Komentarz do art. 387.” W *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Andrzej Sakowicz, 1095-145. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Wiliński, Paweł. 2020. *Zarys teorii konfliktu w prawie karnym*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Wytrykowski, Konrad. 2020. „Komentarz do art. 387.” W *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Dariusz Drajewicz, 1773-875. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Zagrodnik, Jarosław. 2023. „Komentarz do art. 387.” W *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Andrzej Sakowicz, 1095-145. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Zbrojewska, Monika. 2002. *Dobrowolne poddanie się karze w Kodeksie postępowania karnego*. Białystok: Temida 2.
- Zduński, Igor. 2018. „Sprawiedliwość konsensualna na tle wybranych zasad procesowych w procesie karnym po nowelizacjach.” W *Postępowanie przed sądem I instancji w znowelizowanym procesie karnym*, red. Dorota Kala, i Igor Zgoliński, 143-66. Warszawa: Wolters Kluwer.